Siebzehnter Jahrgang. Jüdische Pester Zeitung. Erscheint 3-mal wöchentlich.

יידישע פעסטער צייטונג

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
אבאנירען,
אונד דער פרענומעראנדען־פרייס
בעטרעגט פיר דעם פעסטאנד דעם
ווינטער בלאטס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
בודאפעסט,
ווייטצנער בולווארד נומ. 29,
ווארין מאן אויך דיא פרענומעראט־
אבאנירונגען בעלייגען.

דיעזע בלאטס ערשיינט
דריימאל וואכענטליך
מיט אויסנאהמע פון דאנערסטאג
אונד סאנטאג.

פיר אבאנירונגס־אינגאבען
אונדזערסיט: 8 גולדען אבסטר. וועה.
אונדזערסיט: 4 גולדען אבסטר. וועה.
פיערטעלייערונג: 2 גולדען אבסטר. וועה.

פיר דיא אויסלאנד
אונדזערסיט: 9 גולדען — קר. אבסטר. וועה.
אונדזערסיט: 4 גולדען 50 קר. אבסטר. וועה.
פיערטעלייערונג: 2 גולדען 25 קר. אבסטר. וועה.

Nr. 93 בודאפעסט, מיטוואך א אולל ד. תרמ"ה. Budapest 12. August 1885.

פאליטישע רונדשוא.

נעבם וועגנער אלס פיעל אינטעראיסאנט אין דיעזען בעציעהונגען, וויא דיא צוזאמענגעהאנגענדע פרעגע פון רוסלאנד מיט אינגלאנד וואגנגע שוואנגענדע־דען זאהל, אונד אבגעראל ווערדען פארבעריישונגען צום עפעפאנגען אונד צור וועלתהיט דעם צאריען געטראפען: דיא שלאכט מעשען, מעשרוויישען אונד קרעמוויער, אין דען לעצטען שאנען וואהרד דער דעמעגענאנגענע ארט אלס דער אינגעגנטרעטענדע פון אינגלאנד, אונד פארבעריישען, יעאר אויס עס מאגלוי, דאס קרעמוויער גיר דיא מאסקע בלוטיגע, הונגער־ווילדער זיך אין אנדערער צוזאמענגעפאסארט פערבינדונג.

דער ארמע צאר, דער זיך גרעגנדס וועגען פאר דען אפפענבאהרען דער גיהרוסאנען, וואהרענד אינער גלייכצייטיגער מאנארד ערדעם לאנד, דעסבעגלייכען הוטה זיך הייפט אין דען שאם לעגען מאנן. — —

אייס בעריכטען ווירד הייטע גאמעלדעט, דאסס דיא אבזוכט דעם רוסלאנד מאיערס וויא, אין דעם דייטשען מאיזר אינגען בעזוך אבגעשטאטען, אונד דאסס דיא רייזע דעם פרעסען דאלגוהיזו מיט דייזער אנגעלעגענהייט אין פערבינדונג שטעהט, וואהן אונד וויא אויזס נאטירליך עבענפאללס אין גאהרונגס.

מאנגען בעגעבן זיך אינער מינסטער דעם אינסערן, גראף מאלאנד נאך וואהרען, צום בעזוכ דעם דייטשען רייכסקאנצלערס פרעסטען ביסמארק. עס הייסט, דאסס ער דארט אבגעמאכט וויילען ווערדע.

עס איזט נאטען נאטירליך, דאס נאך דעם פרייגישאפטסבעזוכ אינגערעם הערדשעפאארעם בייא דעם אייף אסעריריישען בארען וויילגעגען מאיזר אין דייטשלאנד, איך דיא לעגעגע דער בייד שטאאטען פרייגישאפטסבעזוכונגען אויסטייטען. גיעמאנדעם אויזס עס אין דען זיין גע־קאמען, דאס בייא דער מאגארבעגעגענאמעטען גאט אינגער אינע פאלישע בעשפרעכונג אדער גיע אבמאכונג פלאטען גיראבבט האטטע, דעסטע מעהר ווילל מאן אין דען פערהאנדל גגען וויסען, דיא צווישען דען ביידען מאנגלערן שטאטפינדען ווער, דען, פאר אללעס אלל אינע רעגעלונג דער צאלל־פאלישע דיא פלאנדס אונד אסעריריש־אינגארנס פערעיינבארט ווערדען. וואהרענד אנדערעיישס בעהויפטעט ווירד, דיא צייא שטאאטסמאנער וואללען דאריבער בעראטהען, וויא וא זיך גלייכ־מאסיג אים רוסיש־עגגלישען שטייט אונד אין דער עניפטישען אנגעלעגענהייט צו בעגעגנען גע־דענקען, פיר אונס וואיר עס זעהר וויינשענסווערטה, וועגען אין מישטעל גיפינדען ווירד דעם, צאללדרונג צווישען דען צוויי אין פרייבגרעפען שטאאטען וועגען, אין עגרד צו בעריישען.

אינגלאנד אים דיא מיטטע דעם פארגען יאהרהונדערטס אינגעוויאיזט זיך בינא דאס דיך קאשנאר מיט דער גלייכנאמיגען הייפשטאדט. דיא גיגען 70 טויזענד אינגאהנער צאהלטע, אונד פיר דען אנדערל פון גראסער וויכטיגקייט וואר. אין גייערער צייט וואר זיך דער אבגעגעוויעדר יא קיינ בעגג צום הערדשער אויף, אונד בענאהם זיך פיינדליך וואיאהל גגען בינא וויא גגען רוסלאנד. בינא שיקט מערדערע מיטמאארעקפפערצאגען דא־הין אב, בין עס אויהם גגלאנג זיך דאס לאנד ווערדע צו אינטערווענען, אבגיך בעגג וואר אינגייישען גע־שאפען, אים יאהרע 1879 מאכטע זיין נאהן דא־מיס קאן טורא אינען אינפאלל אינס לאנד, וואורדע אבער פון דען בעגגען גגשלאגען, אים מעפטמבער דעסגלייכען יאהרעס האטטען רוסלאנד אונד בינא אינען פערטראג גגשלאסען, דער 1881 בעשטאטיגט וואורדע, אונד רוסלאנד פערפליכטעט איך ערען אנשפרוך איך קאשגאר, "אפיר עס אינע בעריכטיגע עגטשיידונגסמעגע אונד אינגע פרייוויליגען פון בינא ערהיילט, גין האט גי ערדיגנט דער נאהן אבגע בעגגס מיט הילפע רוסלאנדס קאשגאר אגטער זיינ בעשטאנדגיך גגעראכט. אין גייער בעייין פיר פאלגבאיים אויסשפרוך „רוסלאנד האלט זיינע פערשפרעכ־גען גיכט.“

דיא אגגעגעהיים דער פראגגאיישען גאסטע אונד דיא סיסאטע פרייגשאפט אונד האבאנ־טגג דיא אייגען עגטגעגגעגגעגאבט ווירד, וויא דיא זיך אגטער צייגגען, אויזס פון מאגגען וגטען מיס־דיטגט אונד אלס פאלגטיגע מיגדגבעגגג בעגאב־טגט וואורדע, גגראדע יא דיא דער פרייגדגיגע עגטפאנג, דער דען טגטגגגטען מגטגלדערן דעם קאלגגר לאגגיג־מגטגאפפלגבען פערגאיגגס הגר־לאגגס בעגגגטגט וואורדען אויזס.

ווייל גגטפאגגגען דיא בעגגגטגר אגגגערגר אגגגטגגגלגגג מיט אפפענגען ארמען, אונד בע־וגגגטגגען דיא מיט דער הערדשבעלאגגטגען אגגגאר־גגען גאסטלגגג

מינגען דער איך גיבט דיזעס געוועצעס געשאפ־פענען שטאטטען איינגעהאלטען פערפאלגסעט. —

דיא טאקסע פיר קאנגעסס־אריזנג דער גע־ווערבעטרעבען אזוי שטאטטאייש פעסטגעשטעללטן.

§ 23 נייע דעאלגעווערבע־בעפיגנעסס (דיא איין גרונד, גבעידע, איינע געטינדע אדער פערזאן געגעבען) מאנגען נוכט מעהר פערלייהען, ווערדען, דיא ביזהער פערלייהענען בלייבען אבער איך פער־נער איפ־עכטס, אהנע יראך הערזוך אנדערע אין דער איטאליענע דעם גלויבארטיגען געווערבעס בע־שרייבונגען צו מאנגען.

§ 24 דאס איינגעהיים אן איינער בעשטע־הענדען דעאלגעווערבע־בעפיגנעס עגטהעבט דען איינגעהמער נוכט דער פערפאלגסעט דיא דורך דאס גלעטען פערלאנגטען ערפאדערניסס נאכ־צוווייזען. בעזוגט פער דעזע ערפאדערניסס נוכט, זא דארף ער זין געווערבע נור דורך איינען קוריאלפיגרטען געשאפטספיהרער אדער פאכטער בעשריבען.

§ 25 וועגן דיא איטאליענע איינגעגע איינגעווערבעווגע מיט דער ערלייכטעגע זאלכער בע־פרעכטאלאגען פערבינדען אזוי. וועלכער פער־מאג אחרער לאגע אדער דער ארט דעם בע־פרעכעס דיא בעגאבבארטען גרונדבעזוגטער אדער איינזאהנער אדער אבערהויפט דאס פיכליכס שטארבען, בעשאדיגען אדער געפאהרדען מאגען, זא דופען זאלכע בעטרעפפאלאגען, אינטער בע־אבאכטונג דעם וויטער אינטען אנגעגעבענען פער־פאהרענס, נור איך גיבט איינע געווערבע־בע־הארליכען אנלאגע בעוויליגונג ערלייכטעט ווערדען. (פאיטעצעגע פאלגט.)

וויר ערזוכען אינזערע געגערטען פרענומעראנ־טען אונד פרייגדע זיך מיט אחרען צישרייבטען נור די־דעכט אן אינזערע רעדאקציאן צו ווענדען.

אונד בישטען וויר דיא אדרעסע דייטליך וויא פאלגט אנגעגעבען:

יידישע פעסטער צייטונג

וואיטצנער בולווארד נומער 29,

Jüdische Pester Zeitung

Waitzner-Boulevard Nr. 29, Budapest

נייא איינטרעפענדע פראנקירטע אנטווארטען ווערדען דיא ביז עטעטע ערשיינענדען פאר־טעטצונגען דעם נייען געווערבע־בעגעזעטץ ווי אויך דיא ביז עטעטע ערשיינענדען פאר־טעטצונגען אונזערעס פאללעטאגס מ ו ה מ ע פ ר ו מ מ ע ט. נראטיס צוגעזענדעט.

לאטטאריעהונג פאם 8־טען אויגוסט 1885.

וויען . .	75	29	71	13	69
גראץ . . .	35	38	44	9	58
טעמעשוואר .	19	45	29	8	18

נעשעפטסבעריכט.

פעסטער־פריזע.

וואכען 6,15—6,40 גולד.

גערסטע, (נייא) פוטטער־וואארע 5,40—5,70 גולד, פרוטא וואארע 7,25—8,52 גולד. פער מאסטא.

מוסטריזע 5,30 — 5,40 גולד. פער מאסטא.

האפער. (נייא) —6,20—6 גולד.

ר ע ג ס (קאלט), 9,37½—10,62 גולד. פער אינניפס־מעפטמעטער 11—12,25 גולד.

מעהל־פריזע (פער 100 קילאגראמם אמפטס זאק.

פריזע אב פעסטס:) נומ: 0: 16 גולד. 80 קר. נומ. 1: 16 גולד. 20 קר. נומ. 2: 15 גולד. 60 קר. נומ. 3: 14 גולד. 60 קר. נומ. 4: 13 גולד. 70 קר. נומ. 5: 12 גולד. 60 קר. נומ. 6: 11 גולד. 70 קר. נומ. 7: 10 גולד. 70 קר. נומ. 8: 10 גולד. 20 קר. נומ. 8½: 9 גולד. — קר. נומ. 8½: 6 גולד. 60 קר. פיינע קלייע 3.50 גולד. גראבע קלייע 3 גולד — קרייצער.

הימזענפריזבע: פרעסבורגער אינגאריש אלט 8—10,— גול. לענגע 7 — 12 גול. פיינע נאבע וויינע 7.50—8,50 גול. צוויגרול־באהנען 11 גול. — ראהע מיזע 5.50—6.— גולד. מיזע בייגע 10.50—11 גול. מאן גרוזיר — 26.— גולד. בלוטע 29—30.— גול. קומפעל 32—33 גול. מאהריאמען 7,50—8 גול. האנזעמען 11,50—12 גול. (אללעס פער 100 קילאָ.)

שפיריטוס. נייע מעסהאדע אים קלייגען 28.25 גול. אים גראסען 27.75 גול. אלטע מעסהאדע —30.—30.25 גול. אללעס פער 10000 ליטער־פרעצענט.

צוויעשפלען. פרעסגיעד 12,06 — 12.28 גולד.— אין פערפיס, פער אקאבאר־גאוועכטער, באסגיעד 20,80—98,20 פל. פערבישע —,— גול.

צוויעשפלען־מוס (לעקוויאר) פלאוויאנישע פער פעס־מעטער־אקאבאר 16—,16 גול. באנאטער — גולדען

דאנזיג גלעטוויעטער 23—24 גול, וויאכסראנז —גול, וויאכס 143—144 גולדען.

צוקער, אפפיזיאלע 39. — 40. גול. פעלטיס 38,— 38,50 גולד. פרוי־צוקער 36,50 — 37,50 גולד.

וויינשטיין, 52—83 גולד. יע נאך קוואליטאט.

אינזלטיס, (פלעק) 40 — 41. גולד

ריבאל, צו 32. גולד. פער מעצ

רעפס־לוכען, 5,40 גולד.

פעטראלעאם 23,75 — 24,25 גולד.

שאפפעללע. אין פאריגר וואכען צוזאמען 20000 שטק פרישעלענדע נאמענגע פערקויפט. אל צו: דייטשע וואללעגע 2,20—2,50 גול. דעמאנ דיטאלריגע 1.80—2.20 גולדען. פער מאאר.— פערבישע אונד בולגאריישע 110—114 גול. פער 102 שטק. טורקישע אונד מאזעדאנישע 55 60 גולד. פער 56 קילאָ.

לאמפפעללע וועגענבוגיגע 60—65 גול. באנאטער שטאאט — — גול. דייטשע־אללגע 35—50 גולד. טור־קישע 80—95 גולד. (פער 102 שטק.)

מוטפעללע וואנשטיינע 65—70 גול. שיה־פעללע צו 160—170 גול. (פער 102 שטק.)

לעדער. נעפאקטעס פפפלעדער פאן 25—34 ק־ — גולד.— אינגאר פריזעטעט פערצען פאן 10—15 קילאָ, 166—170 גולד. צווייטאר פריזעטעט פערצען 16—18 קילאָ 165—167 גולד. אונד דריטאר פריזעטעט פערצען 19—22 קילאָ 168—172 גולד — אבגעלעדער: קוה־דייטע נעגערבטע 5 — 6 קילאָ 225—255 גולד. נעצאענע 6 — 8 קילאָ 215—235 גולד.

לאדע־פעללע, נעגערבטע 6—9 קילאָ 345—380 גולד. בריזע 9—12 קילאָ 450—475 גולד.

פרוכט- אונד מעהל־פריז־טאבעללע.

וויעצען (אלט)	פער 100 קילאגראמם פער הנדעל	קוליאלטעס	פער 100 קילאגראמם
נאדר־אונגאריישער	74	קאלז אלט	72—70
„ „	75	נייעס פעסטער	60
„ „	76	„ מאלץ	62
„ „	77	האפער	6.30—6.15
„ „	78	פוכוריזן באנאטער נייע	5.75
„ „	79	דעטטא אונדערע	73
„ „	80	הורזע	—
פעסטער־באדען	74	וויעצען	7,47
„ „	75	„	—.—
„ „	76	„	—.—
„ „	77	פוכוריזע	5.31
„ „	78	נערסטע	—.—
„ „	79	האפער	5.36
„ „	80	דעפס	—.—
וויטסנבוגער	74		
„	75		
„	76		
„	77		
„	78		
„	79		
„	80		
מ ה ר י ס	74		
„	75		
„	76		
„	77		
„	78		
„	79		
„	80		

7.25—7.35	74				
7.30—7.40	75				
7.40—7.50	76				
7.60—8.50	77				
7.55—7.65	78				
7.70—7.60	79				
—.—.—.—	80				
7.25—7.35	74				
7.30—7.40	75				
7.40—7.50	76				
7.60—8.50	77				
7.55—8.65	78				
7.70—7.60	79				
—.—.—.—	80				
7.35—7.45	74				
7.50—7.40	75				
7.60—7.50	76				
7.70—7.60	77				
7.65—7.75	78				
7.70—7.85	79				
—.—.—.—	80				

דאַרוף הינאַרבישען ווערדען, דען כאַכינבינגען איינע וואָהל פערדענטע צוסטענד אנגעוויזען צו לאַסען. וואס אבער גאַר קיינע לייסטע אויפ־גאַבע זיין דיפּסע. טהאטאַכע איז, דאס דאס אין דען בינעדישען פּראַוינצען אין פאַלד געקאָמ־מענע מיססיאָנסווייזען פיר לאַנגע צייט לאַהמגע־לעגט איז.

* (אַוס מאַרינע בלאַד.) דיעזער הערלליכע מוזיאַרט אים נאַרדען באַרמענס פע־זאַמלטע פאַר קוריעזע הערזאַרראַנגערד פע־אַנלאַסיגטען דעם גיסטעס אונד דעם געלדעס, דר. עלינעק אים ווען, דר. יאַעל אים בראַסלאַוו, דער פאַר קוריעזע דוך זיינע מאַיעסטאַט מיט אי־נעם אַרדען אויסגעצייכנעטע דר. לאַוענשטיין אים לעמבערג, אונזער לאַנדסמאַנן דר. פערלעס אים מינכען אונד נאַך איינע מענגע אויסגעצייכנעטער ראַבבינער. פערנער דער בערלינער באַנקיער באַ־ראַן בליכראָדער אים בערלין אונד דער פאַרשטע, דער דער לעמבערגער געמיינדע, אַדוואָקאַט דר. עמיל בוס. דערר דר. עלינער האַט צוויי מאָהל־צייטען צום בעסטען געגעבען אַן דער איינען נאַרם אין דער בריסטליכע גערעכטע דר. וווינשטיין אים ליפּציג. דער דען מוזיק דבא אונס דיעשע אובערוועטע אונד גענען דאס בלוטבלבל גע־שיינטע, טייל, דער בעקאַנטע פאַלנישע חזן דאַרעוסקי האט דאביא מוזען געבענשט, אונד מיט זייגער וואונדערבאַרען שטימע אַלע געטערט. דר. לאַ געשטיין האט אם 9 ד. מ. אין דער סינא־גאָגע אין מאַרעוגבאַר איינען הספד איף מאַנטע־פיאָרע געהאַלטען, וואביא דער גראַסע רעדנער געוואַלטיגען אינדרוקק איף דיא צוהאָרער דער־פאַרבאַמטע דר מאַלאַמאַן באַהן פאַן דער פאַטס־דאַמער סינאַגאָגע אין בערלין האט דיא שבת־נחמו־דרשה געהאַלטען. — פאַר קוריעזע פיעלדע דער וואַקקערע מאַרינבאַהנער בריינגאַרטע דר. דיא זיין 50־יאַהריגע יובילאַום אים פראַנטפערטער אַרט. דער פיעלדפאַרבענע מעד צוגער אוים איינע צוערדע דעם יובילאַום, אונד זיין יובילאַום נאַך זייגען פיינדען גלעזענגיטס אים אַהרע אבגע־צו בעגייגען. אונטער דען גראַטולאַנטען וואַרען גע־שיינען דער אבגע דעם ריבען קראַנטערס טעפּל: דער פיהרער דער אַסטעריבישען פערפאַסונגס־פייען דר. הערבסט, דר. עלינער, באַנקיער בליכ־ראָדער, דער בריגגערטייסטער פאַן מאַרינבאַר אונד מעהרערע אנדערע.

* (באַלטיער.) אומסער בעטריבענער, אומסער טרעפליכער אונד האַרטטרייבענדער לייטען דיא נאַכדעמען אבער דיא פערוויסטענגען דער באַהנען אין שאַפען. דער אמטליכע

דיא אַפּער דער קאַבאַלא.

היסטאָרישער ראָמאַן אויס דעם 17־טען יאָהרהונדערט.

(179־טע פאָרטזעטצונג.)

ער האט מיר מיינע יוגענד פערדאַרבען. איך איהם זיין אלטער. איך דענק אין פריעדען אונד גליקק. ער אין יאַמער אונד עלענד. — דאַך איך קאָמטע איף דיא אויס־פיהרונג מיינעס ראַנפּלאַנעס צוריקק. דורך איינען שפּאַהער וואַרד איך אין קענניסס נעזעטצט. דאס מיינע מיט־שער צו איהרען מאַכטען יאָהרען, אהרען דע לא מאַסאַ פּרוויא. אונד האַנגאַה. יאַקאָב בען עליאַה פּרוויא. נאַך סטרונא נעריינט וויא. נאַך איינער צייט ליעס איך איינען בריעף אים נאַמען מיינער מוטטער אַן מאַרא כאַנאַניאַה בען יאַקיים פּרוויא נאַך יעראַלעם שייבען מיט דער דרינגע־דען ביטטע, דאס מאַרא זאַמטע איהרעס מאַנטעלין רעבעקא איילינטס נאַך סטרונא קאָמטען מאַכטע, אונדעס דיא איהרען תראַנגאַהנדען מאַך פיהלע אונד ניכטס זערגליכער ווינשע, אלס איהרע מאַכטע אונד דערען קינדער אַן איהרעס שטער־בענעטטע פערזאַמטעלט צו זעהען. וויא איך מיט נעוויסס־הייט פאַראויסגעזעטצטע האַטטע, אַלזאָ נעשאַה עס. מאַרא בראַך מיט איהרען מאַנטעלין אויף, ווי איבערפיעלען דאס שיף, איך ריסס דאס קינד אויס מאַראַס אַרמען. אַנ־דעס איך מיך איהר צו ערקענען גאַב, פיהרטע עס אין מיין הויז, גאַב איהם זעלבסס דען נאַמען מיהרומאַה. אונד ליעס עס דאָרט עריעהען. איך האַטטע ניכט צייט, מיך פיעל אום דיא קלייגע צו בעקיממערן: מיינע אונטערנעהמונגען נינגען דאַמאַלס אומטער מעהר אינס גראָסע אונד גאַהמען אַלזע

מיינע צייט אין אנשפּרוך. מיין גאַטט וואר געפיהרטעס אין דען מעערען, יע ווייטער איך וואַנדערטע, דעסטאָ קלאָרער וואר־דע איך אויך. דאָך בעמערקטע איך ניכט אַרטע וואַהנזע־אַלזע. דאס זיך מיהרומאַה פיהל אונד ווייטער עגט־וויקקעלטע.

מיין צוגעהעערער ווינשהוס, דען איך אונאַפּהענגע־נער ווייזע ניכט נעגען פערגאַנגען האַטטע, ווייטער דיא דאַ־ניער דער מערקשען באַמאַטען. דער מאַלאַ מאַן נאַצא האַטטע מיך שאַן לאַנגע באַגאַנגען האַטטען. איין פאַר־מאַלל, דער זיך אין ווייטער נאַהע איף דעס מעערע צוגע־טראַגען האַטטע. נאַכ אים דיא ווילקאָמטענע פערזאַלאַס־סונג איבער מיך הערגעפאַלען. איך פערלאָר מיין איינע־הוהס. מיינע פרייען וואַרען פאַרגעשעקקט. מיינע שקלאַ־פען פערקייטס, אונד גיר מיט מיהר נעלאַנג עס מיר. דיא פלייגע מיהרומאַה פאַר דעס פערקייף צו שטעהען. איף מיינע ביטטען לייס דיא דער מאַלאַ נאַך נאַצא אין דאס הויז איינעס נעלעהרטען יודען נאַמענס יאָעל יאַטעל, ברינ־נען. אונד דאַרט ערצעהלען. איך בעגעהרטע מיינע פערטרייי־ד־ינגען אין פאַמאַטל יעלכעס צו פיהרען אונד דיעס נעגען דורפּפּע מיר ניכט אבגעשלאַגען ווערען. זיא וואַרד איך דענען אלס איין נעפאַנגענער הערגעהר נעבראַכט. מאַן האַט־מע פיעל פאַן מיר נעשפּראָכען אונד דער קאַפּודאַן מאַטע האַטטע מיינע קענניסס דעס דעווענענס ווייטען דאַרען. דא ער נון יעלכסס וויינע דאַפאַן בעגאַס אונד איינען מאַנן, דער איהם דיעזען מאַנגעל ערגעצטע. ווער נאַטהנ־ברינגט. זיא קאַם איך איהם ווער נעלענען. דורך ווינען איינ־פלוסס וואַרד מיין פראַגעס שנעלל בייגעלעגט. אונד איך פראַג אלס קראָג דעס קאַפּודאַן מאַטע אין דיא דיעי־

מיינע אין אַנפּרוך. מיין גאַטט וואר געפיהרטעס אין דען מעערען. יע ווייטער איך וואַנדערטע. דעסטאָ קלאָרער וואר־דע איך אויך. דאָך בעמערקטע איך ניכט אַרטע וואַהנזע־אַלזע. דאס זיך מיהרומאַה פיהל אונד ווייטער עגט־וויקקעלטע.

מיין צוגעהעערער ווינשהוס, דען איך אונאַפּהענגע־נער ווייזע ניכט נעגען פערגאַנגען האַטטע, ווייטער דיא דאַ־ניער דער מערקשען באַמאַטען. דער מאַלאַ מאַן נאַצא האַטטע מיך שאַן לאַנגע באַגאַנגען האַטטען. איין פאַר־מאַלל, דער זיך אין ווייטער נאַהע איף דעס מעערע צוגע־טראַגען האַטטע. נאַכ אים דיא ווילקאָמטענע פערזאַלאַס־סונג איבער מיך הערגעפאַלען. איך פערלאָר מיין איינע־הוהס. מיינע פרייען וואַרען פאַרגעשעקקט. מיינע שקלאַ־פען פערקייטס, אונד גיר מיט מיהר נעלאַנג עס מיר. דיא פלייגע מיהרומאַה פאַר דעס פערקייף צו שטעהען. איף מיינע ביטטען לייס דיא דער מאַלאַ נאַך נאַצא אין דאס הויז איינעס נעלעהרטען יודען נאַמענס יאָעל יאַטעל, ברינ־נען. אונד דאַרט ערצעהלען. איך בעגעהרטע מיינע פערטרייי־דינגען אין פאַמאַטל יעלכעס צו פיהרען מיינע פערטרייי־דורפּפּע מיר ניכט אבגעשלאַגען ווערען. זיא וואַרד איך דענען אלס איין נעפאַנגענער הערגעהר נעבראַכט. מאַן האַט־מע פיעל פאַן מיר נעשפּראָכען אונד דער קאַפּודאַן מאַטע האַטטע מיינע קענניסס דעס דעווענענס ווייטען דאַרען. דא ער נון יעלכסס וויינע דאַפאַן בעגאַס אונד איינען מאַנן, דער איהם דיעזען מאַנגעל ערגעצטע. ווער נאַטהנ־ברינגט. זיא קאַם איך איהם ווער נעלענען. דורך ווינען איינ־פלוסס וואַרד מיין פראַגעס שנעלל בייגעלעגט. אונד איך פראַג אלס קראָג דעס קאַפּודאַן מאַטע אין דיא דיעי־

ווייטע דורך אינע ע איינשטעללונג. — 10־טער טאָג.

דיעטע מיט איר מיינע פרייערלעכען ווייטע־גליטטער בעטטען אייגע אינערע ריכטונג אלס נאַך דעם איינשטעללונגספּלאַטצע מיט מיר אינגעזאַלאָגען. ווייר וואַלען דיעטע אינען נעגענשטאַנד בעזעכטיגע, דער צוואַר צוי איינשטעללונג געהאָרט. אבער ניכט דאַהין געבראַכט ווערדען מאַנגעט ווייגען זיי, נער ריכטען איינשטעללונג, אונד לייגטע דאַרום אַן איינע אינגעגעם מאַל אינען מעגשען לעבענד בע־גראַבען.

פּאַסטגעשטעללט. דיא טיעף בעטריבטען עלטערן פּלעהרטע מאַן אין דיא מאַרטגעקאַמטער, וויא דיא לייטע אוהרען קונדעס אונד אייבעראַהרט וואַרדע. דיא אינגעטרעטענען וואַרען טאַגס דאַרוף ניכט ווייניג עריטראַגען. דיא לייכע ניכט אייף דעס־זעלבען פּלאַטצע, וויא דיא הונגעלעגע וואַרדע, זאַמ־דערן אין אייגעס וויגטעל דער לייבענראַמטער צו פינען. דער גאַבע וואר ניכט טאַרט, אונדערן לאַנ גיר אין טיעפּעס שלאַפען. באַלד שלוג דער טאַרטגעגלייבטע פאַצענס דיא אייגען אייף אונד ערצאַהלטע וויינענד. דאס ער אין דער נאַכט ער־וואַכטע דיא אונד צו שיטיען אנגעפאַנגען האַבע, ווייל אוהר פאַרגעקאָמען, דאס ער אין אייגעס קעללער אייגעשפּערט וויא. דיא נאַסען טיכער, דיא אוהרזילטען, האַבע ער פאַן זיך געוואַר־פאַן אונד וויא דאַנן פאַר טיזגליטיג אין אייגעס ווי־דער אייגעשלאָפען. דיא עלטערן נאַהמען אוהרען ווערטגעפּלעגען זאַהן מיט זיך נאַך הויזע, אונד האַפּפען, דורך וואַרזאַלטיגע שפּלעגע דיא ווערע־נגנעגונג אוהרעס הערצעס הערבייצוהרען. — אין אייגעס אָרטע וויא דיין פרעצגען. מיינע לייבעגשטי אונד קיין שיטאַל אויס ווערע דער קאַבע וואהל מעהר אלס וואהרשיינליך לעבענדיג בעגראַבען ווערדען, אונד וואַרע ערסט אים נראַבע אינשטער דען אלטער־גראַבסטען קיראַלען געשטאַרבען. דאַרום מאַגע מאַן אייף דעס לאַנדע ביא דער בעשטאַטטונג פאַן לייכען נאַנען בעוואַנדערס פאַרוויסטיג זיין, עריע־עיינטליכע־מאַר אינגעפּרוסטיגע פאַרוויסע, אלס אין אייגעגעס מאַל אייגען מעגשען לעבענד בע־גראַבען.

דיא אַפּער דער קאַבאַלא.

היסטאָרישער ראָמאַן אויס דעם 17־טען יאָהרהונדערט.

(179־טע פאָרטזעטצונג.)

ער האט מיר מיינע יוגענד פערדאַרבען. איך איהם זיין אלטער. איך דענק אין פריעדען אונד גליקק. ער אין יאַמער אונד עלענד. — דאַך איך קאָמטע איף דיא אויס־פיהרונג מיינעס ראַנפּלאַנעס צוריקק. דורך איינען שפּאַהער וואַרד איך אין קענניסס נעזעטצט. דאס מיינע מיט־שער צו איהרען מאַכטען יאָהרען, אהרען דע לא מאַסאַ פּרוויא. אונד האַנגאַה. יאַקאָב בען עליאַה פּרוויא. נאַך סטרונא נעריינט וויא. נאַך איינער צייט ליעס איך איינען בריעף אים נאַמען מיינער מוטטער אַן מאַרא כאַנאַניאַה בען יאַקיים פּרוויא נאַך יעראַלעם שייבען מיט דער דרינגע־דען ביטטע, דאס מאַרא זאַמטע איהרעס מאַנטעלין רעבעקא איילינטס נאַך סטרונא קאָמטען מאַכטע, אונדעס דיא איהרען תראַנגאַהנדען מאַך פיהלע אונד ניכטס זערגליכער ווינשע, אלס איהרע מאַכטע אונד דערען קינדער אַן איהרעס שטער־בענעטטע פערזאַמטעלט צו זעהען. וויא איך מיט נעוויסס־הייט פאַראויסגעזעטצטע האַטטע, אַלזאָ נעשאַה עס. מאַרא בראַך מיט איהרען מאַנטעלין אויף, ווי איבערפיעלען דאס שיף, איך ריסס דאס קינד אויס מאַראַס אַרמען. אַנ־דעס איך מיך איהר צו ערקענען גאַב, פיהרטע עס אין מיין הויז, גאַב איהם זעלבסס דען נאַמען מיהרומאַה. אונד ליעס עס דאָרט עריעהען. איך האַטטע ניכט צייט, מיך פיעל אום דיא קלייגע צו בעקיממערן: מיינע אונטערנעהמונגען נינגען דאַמאַלס אומטער מעהר אינס גראָסע אונד גאַהמען אַלזע

פּאַסטגעשטעללט. דיא טיעף בעטריבטען עלטערן פּלעהרטע מאַן אין דיא מאַרטגעקאַמטער, וויא דיא לייטע אוהרען קונדעס אונד אייבעראַהרט וואַרדע. דיא אינגעטרעטענען וואַרען טאַגס דאַרוף ניכט ווייניג עריטראַגען. דיא לייכע ניכט אייף דעס־זעלבען פּלאַטצע, וויא דיא הונגעלעגע וואַרדע, זאַמ־דערן אין אייגעס וויגטעל דער לייבענראַמטער צו פינען. דער גאַבע וואר ניכט טאַרט, אונדערן לאַנ גיר אין טיעפּעס שלאַפען. באַלד שלוג דער טאַרטגעגלייבטע פאַצענס דיא אייגען אייף אונד ערצאַהלטע וויינענד. דאס ער אין דער נאַכט ער־וואַכטע דיא אונד צו שיטיען אנגעפאַנגען האַבע, ווייל אוהר פאַרגעקאָמען, דאס ער אין אייגעס קעללער אייגעשפּערט וויא. דיא נאַסען טיכער, דיא אוהרזילטען, האַבע ער פאַן זיך געוואַר־פאַן אונד וויא דאַנן פאַר טיזגליטיג אין אייגעס ווי־דער אייגעשלאָפען. דיא עלטערן נאַהמען אוהרען ווערטגעפּלעגען זאַהן מיט זיך נאַך הויזע, אונד האַפּפען, דורך וואַרזאַלטיגע שפּלעגע דיא ווערע־נגנעגונג אוהרעס הערצעס הערבייצוהרען. — אין אייגעס אָרטע וויא דיין פרעצגען. מיינע לייבעגשטי אונד קיין שיטאַל אויס ווערע דער קאַבע וואהל מעהר אלס וואהרשיינליך לעבענדיג בעגראַבען ווערדען, אונד וואַרע ערסט אים נראַבע אינשטער דען אלטער־גראַבסטען קיראַלען געשטאַרבען. דאַרום מאַגע מאַן אייף דעס לאַנדע ביא דער בעשטאַטטונג פאַן לייכען נאַנען בעוואַנדערס פאַרוויסטיג זיין, עריע־עיינטליכע־מאַר אינגעפּרוסטיגע פאַרוויסע, אלס אין אייגעגעס מאַל אייגען מעגשען לעבענד בע־גראַבען.

אינערע איינשטעללונג.

XVI.

ווייטע דורך אינע ע איינשטעללונג. — 10־טער טאָג.

דיעטע מיט איר מיינע פרייערלעכען ווייטע־גליטטער בעטטען אייגע אינערע ריכטונג אלס נאַך דעם איינשטעללונגספּלאַטצע מיט מיר אינגעזאַלאָגען. ווייר וואַלען דיעטע אינען נעגענשטאַנד בעזעכטיגע, דער צוואַר צוי איינשטעללונג געהאָרט. אבער ניכט דאַהין געבראַכט ווערדען מאַנגעט ווייגען זיי, נער ריכטען איינשטעללונג, אונד לייגטע דאַרום אַן איינע אינגעגעם מאַל אייגען מעגשען לעבענד בע־גראַבען.

אלס עמפאָרגדען אויפשטיין, דערען שטרענגע בעשטראָפונג ווייר אומוא עהער פאַרדערען מיסען, דאַ דיא קראַוואַללע אין דער מיטע אייגער זיך ביזהער דורכאויס רוהיג פערהאַלטענדען בעפאַלקערונג פאַן דורכדרייענדעס מ י ל י ט א ר פעראַנשטאַלטונג ווידדען, אונזער אין ערדער בעגעגענונג פערטרויענסווידיגער פאַרדעשפאַנדענס, שרייבט אונס הערויבער פאָלגענדעס:

פרייטאג מאָרגענס, דען 8. דעצעמבער פאַסירטע אונזערן אָרט איינע עסקאַדראַן אולאַנען, דיא נאָך קאַשיא צו דען מאַנאָעוערן איינרוקטען, עס וואַרדע דער איינע 24-שטיגיגע פאַסט גענאַמען וואָרדען וועלכער צוים דיא הערוגע בעפאַלקערונג, זיך זאַוואַהל אלס כריסטען, וויך דורך נאַסטפרינדליכעס ענטגעגענקאָמען עהרליך בעשטעכטען, דען גורצען אייפנטהאַלט מאָגליכסט אנגענעהם צו געשאַלטען, דיא טאַפפערען אולאַנען גלייכטען דעם ניכט בעססער פערגעלטען צו האָבען, אלס אינדעם דיא אייגע נאָכען דענגעלדעכטע ווענדעטע אראַנזיטען.

נעגען אבענד שטעלטע זיך נאָכלאַנג אייגע טרופפע סאָלדאטען אונווייט פאַן דער מינאַגע איף, אונד אינטערהעלט זיך דאַסטע, דאַסס דיא פאַראַבריגטערען דיא אייגער לייטע אויסגעלאַסענען דאַבען פערשפאַטטעטען, באַלד שיען אהנען אבער דעצע אָרט דער אונטערהאַלטונג צו האַרטאַ, אונד דיא נערדע אין אלטער זיך מיט אייגער שווערען לאַסט אויף דעם רוקען פאַראַבערגונג, פאַכטען איהן אייגע אין דער נאַכט אונד צערשטען איהן צור נאַסען בעלוסטיגונג איהרער קאָללעגען הין אונד הער אַבער דיא נאַסטע, זיא דאַס דער אָרטע, שוואַבע נייוו, דער גראַדע נאָך הויגע אייגען וואַללטע, אום זיך צום עמפפאַנג דעם סאַבבאַטה פאַרבוכערטען, אהנמאַבטע גיעדער שווערטער, באַלד לייטען ערדאָך דיא הערלדען פאַן אהם אב, דענן זיא ערבלוקטען אייגען אנערען יודען, דער נערדע אנגעפאַוודען קאַם, אונד זיא פאַסטען זאַפאַרט דען בעשלוסס, איהר שפיעל מיט דיעזעס פאַרטצוגעטען. דער יודע וואַר באַלד פאַס וואַגען גגעגערדט, אונד דורכדעם גגעגען דען טייך גגעשלעפפט, אום אהם דא — אבצוואַשען. דער אנגריפפענע מאַכטע פערגייפערטע אוטשרעגונג גגען אום זיך צו בעפרייען, וואַס איהם קגאַפפ אם אופער איך גגערהאַנג. אונד גגן בענאַגן אייגע וויילדע יאַגד דורך דיא נאַסען, וויא זיא עמפאַרגדער אין גאַלסעטע פיעלדליכט נאָך גיע גגעגרען וואַר. דער גגאַנגסטענטע יודע דאַנגסט גגגגען דיא סונאַגאַגע, וויא בערדיס מערדערע צום נאַטטעפרעגסטע פערזאַמעלט וואַרען. דא עדגריפפ אין פיהרער אין דיעגעס אייגער דאַרבער, דאַס אהם דער יודע עגגע נאַגגען אוגס. אייגען שווערען שטיין אונד שלייגדערטע דעגגעלבען גגגען אייגען אם אייגגאַגגע דעם מעמפעס זיך בעפיגדען גגיין דער אייגגבלוקקדע בלוטבאַדדשטראַטע אין גגיין אייגע קלייגע פעל דער פערפאָלגטע יודע דאַטטע זיך אונדעסס אין דיא סונאַגגע גגפרטטעס. דיא ער פאַן אייגגגדיג פערדאַמטלטע, גגגגע וועלכע אבער דער וויטהגגדע אונטערבאַפפיגער אין וואַדדעס שטיגבאַמבאַרדעמענס גגראַפפגעס. דא דער וויטהגגדע אין וועגגען אייגגבלוקקען מערדגע איף דער שטראַסע זיך בעפיגדגדע יודען מיט שטיגדפען פערוואַגדעס, זא אייגטע אין מיטהגגדע יודע, הערר מאַיגר ח ע ר ש ק א ו ו ש מיט נאָך 4 קאַללעגען אים דעם טעמפעל, וואַדפען זיך איף דען מאַללגגוואַדדגגען אונטערבאַפפיגער אונד אבגעוואַלטיגטען אייגן, אונדעס אונדען באַלד דיא קאַללעגען דעסוגדבען, דיא זיך פיר אייגען אייגגבלוקק צוריקקגעגאַגגען האַטטען הערבייא אונד עגגטשטאַנד פאַר דעם אייגגאַגגע דער סונאַגאַגע אין דעגגלדעכטער האַסטע. "דא יודען מיססען הייטע אללע עשראַגגען ווערדען, שריע דער וויטהגגדע פיהרער אונד שלאַג אום זיך דיא אייגגאַגגע יודגגע." אין פאַן בלוטבאַדדשטראַטע וויטהגגדע וואַר צו אייגגם בבפיגגער גגעאַוודט, דען ער אום הויפפע אונדען. „מיך לאַסטט אונגעגאַדען, אגגטעגגע דיגגער, איך בין גגיכט דער האַממאַדאַגגע" דער יודע שפראַך האַגגן אין אייגגער פערגייפ לגגג אייגגגן אבגעלבגגטגגאַגגע אן, דיגגער הערדטטע אבער דען יאַממערגדען יודען אן: „איך וועדדע דיא באַלד מאַרגגס לעדדען, דיא מאַן אייגגען בבפיגגער מיר גיכטט דיר גיכטט אגגשפיכטט" דער גגעגגדע פערטטעדער וואַר אגגטערדעסטען צום שטאַרט הייטטאַגגן גגאַיילט אונד בענאַגגן זיך מיט דיגגעגגם בייאַמטטען צום האַממאַדאַגגען דער טרוגפע, דיגגער בגאַרדגגטע אייגגם אייגגם פאַגגטאַיילגגג